

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАГІСТР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

/Алірза МАМЕДОВ/

1 вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«Захист комерційного інтересу в конституційному судочинстві»
(назва навчальної дисципліни)

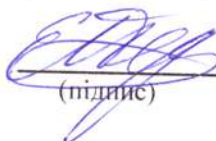
шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва спеціалізації
	Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування

Розробники

Марченко М.В., к.ю.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
протокол №1 від 1 вересня 2022 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(Євген ПЕРЕГУДА).
(прізвище та ініціали)

Схвалено гарантом освітньої програми «Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування»

Гарант ОП

/Наталія СЕРДЮК/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності «Право»

протокол №1 від 30 серпня 2022 року

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчального курсу – надання знань, умінь, навичок, пов'язаних з захистом комерційного інтересу в порядку інституту конституційної скарги. Курс передбачає опанування студентами написання та подання конституційних скарг в інтересах юридичних осіб. В рамках курсу студенти опановують: 1) конституційно-правові детермінанти захисту комерційного інтересу; 2) українську та зарубіжну практику захисту комерційного інтересу в порядку конституційного судочинства.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3805>. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.
Загальні компетентності	
ЗК8.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Фахові компетентності	
СК1.	Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
СК11.	Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.
СК15.	Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.
Додаткові фахові компетентності	
ДСК2.	Здатність здійснювати аналіз, тлумачення, застосування та розробку норм національного та міжнародного законодавства, а також судової практики в сфері будівництва та урбаністичній галузі загалом.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН 7.	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
ПРН 13.	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.
ПРН 14.	Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
ПРН 15.	Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати основні моделі інституту конституційної скарги, особливості нормативної та повної моделей інституту конституційної скарги, підстави та порядок подання конституційної скарги в Україні, особливості представництва у справа за розглядом конституційних скарг в Конституційному Суді України;

вміти використовувати отримані знання з метою захисти основоположних прав людини в рамках інституту конституційної скарги;

розуміти, які права людини підлягають захисту в порядку інституту конституційної скарги та неконституційність яких нормативно-правових актів може бути підставою для подання конституційної скарги.

Програма дисципліни

МОДУЛЬ 1. КОМЕРЦІЙНИЙ ІНТЕРЕС ТА ОСНОВНІ МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАХИСТУ В ПОРЯДКУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА

Лекція 1. Поняття комерційного інтересу (2 год.).

Практичне заняття 1 (2 год.).

Лекція 2. Юридична особа – особливий суб'єкт права на подання конституційної скарги в Україні (2 год.).

Практичне заняття 2 (2 год.).

Лекція 3. Іноземний досвід захисту юридичними особами комерційного інтересу в порядку інституту конституційної скарги (4 год.).

Практичне заняття 3 (4 год.).

Лекція 4. Лобіювання бізнесом подання народними депутатами України конституційних подань (2 год.).

Практичне заняття 4 (2 год.).

Лекція 5. Конституційні межі захисту прав юридичних осіб (2 год.).

Практичне заняття 5 (2 год.).

Лекція 6. Особливості проваджень за конституційними скаргами за участю юридичних осіб (2 год.).

Практичне заняття 6 (2 год.).

Лекція 7. Аналіз практики Конституційного Суду України у сфері захисту комерційного інтересу (4 год.).

Практичне заняття 7 (4 год.).

МОДУЛЬ 2. ПРЕДСТАВНИЦТВО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ У ПРОВАДЖЕННЯХ ЗА КОНСТИТУЦІЙНИМИ СКАРГАМИ

Лекція 8. Питання представника юридичної особи в провадженні за розглядом конституційної скарги (2 год.).

Практичне заняття 8 (2 год.).

Лекція 9. Фільтри при первинному розгляді конституційних скарг поданих юридичними особами (2 год.).

Практичне заняття 9 (2 год.).

Лекція 10. Особливості правової аргументації представника у справах за конституційними скаргами юридичних осіб (4 год.).

Практичне заняття 10 (4 год.).

Лекція 11. Особливості рішень Конституційного Суду України у справах за розглядом конституційних скарг юридичних осіб (4 год.).

Практичне заняття 11 (4 год.).

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 25-30 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас, бажано, щоб захист реферату супроводжувався презентацією у форматі Power Point, в якій викладені ключові положення реферату.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри політичних наук і права.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях. Також в якості індивідуального завдання може бути зарахована участь у конкурсах, зйомка відео чи сторінка у соціальних мережах за тематикою курсу.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Поняття комерційного інтересу;
2. Комерційний інтерес та конституційна гарантія права власності;
3. Право юридичних осіб на подачу конституційних скарг;
4. Представник юридичної особи у справі за конституційною скаргою;
5. Особливості конституційно-правового статусу юридичних осіб;
6. Досвід ФРН та Австрії у функціонуванні захисту комерційного інтересу в порядку конституційного судочинства;
7. Роль інституту конституційної скарги в гарантуванні права власності;
8. Техніка складання конституційної скарги в інтересах юридичної особи;
9. Практика Конституційного Суду України у сфері розмежування корпоративних та трудових правовідносин;
10. Особливості рішень органу конституційного контролю у справах за конституційними скаргами

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення признається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або обома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання	
--------------------	--

Змістові модулі		Інд. робота	Залік
1	2		
35	35	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	20	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	15	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	10	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати

визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Правові детермінанти поняття комерційний інтерес.
2. Конституційні гарантії прав юридичних осіб;
3. Особливості доступу юридичних осіб до конституційного судочинства;
4. Право юридичних осіб на звернення до органу конституційного контролю в порядку інституту конституційної скарги;
5. Представник юридичної особи в справі за розглядом конституційної скарги;
6. Особливості підготовки конституційної скарги в інтересах юридичної особи;
7. Права юридичної особи, які підлягають захисту в порядку інституту конституційної скарги.
8. Правова позиція Конституційного Суду України щодо розмежування корпоративних та трудових правовідносин;
9. Іноземний досвід захисту прав юридичних осіб в порядку інституту конституційної скарги;
10. Тенденції в розгляді конституційних скарг юридичних осіб;
11. Техніка підготовки конституційної скарги в інтересах юридичної особи;
12. Особливості конституційних скарг у податковій сфері - досвід ФРН.
13. Правова характеристика рішень органу конституційного контролю у справах за конституційними скаргами юридичних осіб.

Методичне забезпечення

Навчальні посібники

Афанасьєва М.В., Бальцій Ю.Ю., Батан Ю.Д. та ін. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. За заг. ред. М.В. Афанасьєвої, А.А. Єзерова; тех. ред. Ю.Д. Батан. Одеса : Юридична література, 2017. 256 с. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/47962/mod_resource/content/1/КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО Навч посіб ОЮА 2017.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/47962/mod_resource/content/1/КОНСТИТУЦІЙНЕ_ПРАВО_Навч_посіб_ОЮА_2017.pdf).

Методичні матеріали

Кириченко Ю., Бондаренко Б. Аналітичний звіт щодо запровадження інституту конституційної скарги. Київ : ФОП Москаленко О.М., 2018. 40 с.

Законодавчі акти, міжнародні акти

Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р. №2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 р. №422/96-ВР. Втратив чинність 03.08.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр#Text>.

Монографічні джерела, наукові статті

Гультай М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя : монографія ; Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування. Харків : Право, 2013. 422 с.

Інститут конституційної скарги як засіб захисту основних прав і свобод: порівняльноправовий аналіз: монографія / М. М. Гецько та ін.; за заг. ред. М. М. Гецька, Ю. М. Бисаги, Д. М. Белова. Ужгород: Гельветика, 2015. 227 с.

Крусаян А. Правові основи та особливості діяльності адвоката в конституційному провадженні. Юридичний вісник. 2018. № 1. С. 15–22.

Лемак В. В., Петришин О. В. Конституційна скарга в Україні: проблеми механізму

впровадження. Вісник Національної академії правових наук України. 2017. № 2. С. 79–88.

Проблеми та перспективи запровадження індивідуальної конституційної скарги в Україні: монографія / О. В. Петришин та ін. Київ: Атіка–Н, 2010. 107 с.

Інформаційні ресурси

www.rada.gov.ua. Сайт Верховної Ради України.

ccu.gov.ua. Сайт Конституційного Суду України.

<http://org2.knuba.edu.ua/>. Освітній сайт КНУБА.

<http://library.knuba.edu.ua/>. Бібліотека КНУБА.

<http://irbis-nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського